

ning i stiftet, hvor de bestyres af stiftsudvalget vedrørende økonomi. Historisk er kirkernes og præstegårdernes kapitaler etableret ved de afløsningssummer, der blev udbetalt ved afløsning i henhold til tiendeafløsningsloven af 1903. Hertil kom betalingen ved afhændelsen af størstedelen af præstegårdsjordene til etablering af husmandsbrug i henhold til jordlovene af 1919 (og i 1949 i Sønderjylland).

I dag udgøres langt størstedelen af kapitalerne imidlertid af forudbetalt gravstedsvedligeholdelse. I modsætning til de førnævnte kapitaler modsvares gravstedskapitalerne imidlertid af et tilsvarende ikke-bogført passiv, nemlig kirkegårdens forpligtelse til at foretage den forudbetalte vedligeholdelse, jf. betænkningen tabel 8.6.

2.7.1. Gældende ret

Det fremgår af den gældende lovs § 21, stk. 1 og 3, at menighedsrådene bestyrer kirkens og præsteembedets faste ejendomme efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren. Forbrug af kirkers og præsteembeders formue samt køb og salg af fast ejendom kan ske efter menighedsrådets beslutning og med godkendelse af kirkeministeren eller efter dennes bemyndigelse af stiftsøvrigheden eller provstiuudvalget.

I den tilhørende bekendtgørelse er anført, at til kirkens kapitaler skal indbetales provenu, der er fremkommet ved salg eller anden afståelse af rettigheder over kirkens faste ejendom, samt engangsvederlag for gravstedsvedligeholdelse.

Til præsteembedernes kapitaler indbetales provenu, der er fremkommet ved salg eller anden afståelse af rettigheder over præsteembeders faste ejendom. Provenu fra salg af landbrugsejendomme efter 1. januar 2004, som vedrører en ejendom, der egner sig til landbrugsmæssig drift, skal dog ikke indbetales, såfremt provstiuudvalget har givet tilladelse til, at provenuet anvendes til finansiering af særskilte anlægsarbejder vedrørende kirken eller præsteembedet eller anvendes som afdrag på kirkens eller præsteembedets lån.

Stiftsudvalget vedrørende økonomi kan tillade, at salgs- og erstatningssummer vedrørende rettigheder over kirkernes og præsteembedernes faste ejendomme udbetales til vedkommende kirkekasse i forbindelse med vedkommende kirkes eller præsteembedes erhvervelse eller istandsættelse af anden fast ejendom. Stiftsudvalget vedrørende økonomi kan endvidere tillade, at salgsomkostninger m.v. dækkes af salgsprovenuet.

Afkastet af kirkekapitalerne udbetales til kirkekassen. Afkastet af præsteembedernes kapitaler udbetales

til præstegårdskassen, hvor en sådan er oprettet, og ellers til kirkekassen.

Det skal bemærkes, at i og med at det fulde afkast udbetales – og ikke kun det reale afkast – sker der i realiteten en gradvis udbetaling af kapitalerne i en takt svarende til inflationen. Hvis kapitalernes reale værdier skulle opretholdes, skulle der således henlægges en andel af afkastet på ca. 2 % om året.

2.7.2. Kirkeministeriets overvejelser

Reglerne vedrørende kapitalforvaltningen har traditionelt været styret af to forhold.

For det første præsteembedekapitalernes historiske tilknytning til finansieringen af præsteembedet, som lever videre i form af en adskillelse mellem kirkekapitaler og præsteembedekapitaler og i form af forskellige regler for disponeringen af kapitalerne, selv om den historiske begrundelse herfor ikke længere er til stede.

For det andet har der historisk været et ønske om at maksimere omfanget af stiftsmidler med henblik på at sikre tilstrækkelige midler til udlån. Som følge af en stærk vækst i omfanget af gravstedskapitaler i de seneste årtier er dette ikke længere en aktuell problemstilling. Det er i dag under halvdelen af kapitalerne, der er udlånt til kirker og præsteembeder; resten er placeret i obligationer. Udbetalingen af gravstedskapitaler er omlagt fra og med 2007, således at kapitaler af nye vedligeholdelsesaftaler bliver udbetalt efter et serieprincip over vedligeholdelsesaftalens løbetid. For tidligere aftaler bliver hovedstolen først udbetalt, når vedligeholdelsesaftalen er udløbet. Denne omlægning vil alt andet lige betyde en reduktion af gravstedskapitalerne med ca. 1/3, når den er fuldt indfaset, men på grund af væksten i nye aftaler forventes gravstedskapitalerne uanset omlægningen fortsat at vokse i de kommende år. Der vil således fortsat være rigelige midler til at dække lånebehovet.

Opdelingen mellem kirkekapitaler og præsteembedekapitaler er i dag ikke tidssvarende, eftersom det ikke længere er præsteembedet (som juridisk person), der finansierer præstens embede. Med ændringen af økonomiloven i 2006 blev den sidste rest af sammenhæng ophævet, idet afkastet af præsteembedernes kapitaler blev overført fra fællesfonden til de lokale præstegårds- eller kirkekasser. Afkastet af såvel kirkens som præsteembedets kapitaler indgår nu blot som en indtægt i den lokale økonomi.

Der foreslås derfor en lovændring således, at præsteembedekapitalerne bliver nedlagt som selvstændige kapitaler og overføres til kirkekapitalerne (herefter kirke- og præsteembedekapitalen). Begge typer kapitaler er i dag forvaltet af stifterne. Præsteembedernes